

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL

Penru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Penru România și strălucitate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 fir garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sînt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu
primesc.

CENTRU DE GRAVITATE.

Succesele lui Bánffy — al căror preț se cunoaște însă azi bine — făcuseră pe Maghiari să creadă, că centrul de gravitate al monarhiei pe viitor are să fie — Budapesta. Credeau aceasta cu atât mai mult, cu cât așa ziceau: în urma obstrucțiunii și a scenelor din Reichsrath s'a isprăvit cu Austria și Monarchul nu numai că nu se va mai pute sprigini pe un asemenea stat — anarhie, dar' nici nu va mai locui acolo, ci dimpreună cu întreg corpul diplomatic se va muta la — Budapesta. Ori cel puțin: partea mai mare a anului va petrece-o în Ungaria.

Și pornind înainte pe această temă, Ungurii vedeau deja o curte regală și o capitală strălucită, ca pe vremea Anjou-ilor și a lui Matia Corvinul.

„Budapesti Hirlep“ socotește, că Széll a ajuns deja la succes complet, în cât centrul de gravitate, nu mai e azi nici o îndoeală, a ajuns să fie Budapesta.

Ca motiv principal aducea faptul, că încheierea compromisului s'a întemplat așa fel, în cât se poate compara cu lupta dela Mohaci, pe care au câștigat-o însă — Ungurii!

„Magyarország“ nu împărtășește părerea aceasta, ci prin condeiul lui Bartha Miklós zice:

„A face politică nouă din cauză că centrul de gravitate s'ar fi mutat în Ungaria, este a zidi casă pe temelii închipuite. Pentru-că centrul de gravitate nu-i aici

„Vorbele lui Bismarck da, nu s'au prefăcut în „carne, sânge și oase“. Ba chiar și dispoziția legii despre paritate e încă tot numai o dorință.“

Ear', după ce în felul lui de a scrie, caută să convingă pe cititori, că el, ear' nu cel dela „B. H.“ au drep-tate, în același articol (dela 20 c.) ajunge la concluziunea:

„Desigur că ar fi o satisfacție a ambițiunii nobile a neamului nostru, dacă ar ave conștiența, că centrul de gravitate al monarhiei s'a mutat în Ungaria. Pentru-că fiind o seminție tare, neamului nostru îi place și lui să domnească. Fiecare putere are însă un hotar. Nici chiar razele soarelui nu pî-trund în sfera altei planete. Forța noastră națională nu poate umple decât basinul Carpaților. Și încă și aici sunt multe de fă-cut. Să nu zidim deci cetăți în aier, când chiar și locuința ni e plină de spărturi“.

Mărturisirile acestea ale celui mai șovinist Ungur, partisan al partidului, care are scrise pe steag cele mai îndrăznețe idealuri maghiare, la tot cazul sunt semnificative.

De-o utopie au abzis dar până și matadorii eminamente șoviniști.

El vorba acum să abzică și de ceea-laltă: contopirea în sinul lor a celorlalte seminții din basinul Carpaților. Pentru-că, dacă ar fi o satisfacție a orgoliu-

lui seminției arpadine să domnească peste alte neamuri, în același timp ar fi însă a nedreptăți și a provoca aceste neamuri, im-unându-le cu forța o stăpânire, care nu-și are ră-dăcinile sale în legile puse de St. Stefan ca temelii statului ungar.

Vor Ungurii o întărire a statului ungar? O vroom și noi. Vor ca dem-nitatea acestui stat să fie menținută și chiar să crească?

O vrem și noi. Pare-ni-se însă chiar Bartha e omul, care îndemna toate guvernele țerii să maghiarizeze cu foc și sabie și nici o prigonire împotriva naționalităților nu i-se părea destul de tare, întocmai după cum nu știa să fie îndestul de isteț întru in-venția mijloacelor de a — slăbi Au-stria.

Părăsească deci matadorii ma-ghiari utopia cu contopirea naționalită-ților, pentru-ca în cele interne să nu ajungă încă la constatarea unor lu-cruri și mai triste de-cum e constatarea ce o face, zicînd că, în raport cu Austria, statul ungar „militărește este o provincie, ear economiceste o colonie“.

Durere patriotice. Tocmai acum, când în presa maghiară se discută cu atîta plăcere „centrul de gravitate“, eată că vine „N. Wiener Tagblatt“ și din cercarii militare publică următorul comunicat:

„Deodată cu reforma ce se pro-iectează în învățămîntul militar, curînd se vor înființa și școlile reale de pre-gătire pentru cadeți. În școlile acestea în decurs de un an ar fi să se pre-gătească, pentru limba germană, aspiranții elevi până la așa grad, în-cît să priceapă materialul ce se pro-pune. Faptul, că unii nu știu limba germană, în anii din urmă a esersat tot mai mare influență asupra ostirei și îndeosebi asupra educațiunii militare. Materialul aspiranților pentru școalele de cadeți și a celor reale a slăbit în chip bătător la ochi, ba s'a întîmplat și aceea, că unii candidați peste tot nu s'au știut exprima în limba germană. Prin înființarea școlilor de pregătire ministerul de războiu voește să îndrep-teze rîul“.

Își poate închipui ori-și-cine, cu cât nă-caz înregistrează presa maghiară acest co-municat.

„Budapesti Hirlep“ (de la 20 c.) zice, că aceasta însemnează „menținerea unei situațiuni insuportabile“... Și când te gân-dești că în același timp numitul ziar trebue să răspundă și lui Bartha în chestia cu „centrul de gravitate“.

SE RIDICĂ DAREA, și anume darea pe venit cl. III, — eată efectul „luptei de la Mohaci“ câștigate de Széll la — Viena. Negustorii, mari și mici, și industriașii vor fi deci mai ales împovărați pe viitor. Ziarele maghiare și înregistrează deja că între patrioți, mai ales la Dobrițin, Ora-dia-mare și Pojon, supărarea e mare.

Cu educația militară nu i-s'a sfetit lui Széll. Cu dările și mai rău se reco-

mandă chiar patrioților. În curăd deci lupta dela Mohaci (dată la Viena) va fi re-cunoscută de TOȚI patrioții nu ca dobân-dită, ci perdită de — Széll!

PACTUL ECONOMIC DUALISTIC.

II.

Considerațiuni și „euceriri“ în dreptul public.

(Ag) Legea dualistică ungară (art. XII-a din 1867) în §§. sei 58 și 61, cu privire la comunitatea vamală zice:

„Comunitatea afacerilor comerciale comune (ale celor două jumătăți ale monarhiei) nu izvoeste din sancțiunea pragmatică; căci în sensul acesteia, țările Coroanei ungare, ca de drept separate de la celelalte țări ale monarhiei, ar putea, prin propriul lor guvern responsabil și pro-pria lor legislațiune, să iee dispozițiuni și să și reguleze afacerile lor comerciale ridicînd linii vamale. Deoarece-ce însă între Ungaria și celelalte țări ale Maieștății Sale con-tactele reciproce de interese sunt numeroase și importante, parlamentul se declară gata a accepta, ca între țările Coroanei ungare pe de o parte, ear' pe de alta între celelalte țări ale M. Sale, să se încheie din timp în timp o convenție comercială-vamală. Această convenție are să stabilească chesti-unile, care se referă la comerț și la modul cum are să fie tractat tot ceea ce se ține de comerț. Încheierea acestei convențiuni are să se întemple printr'un contract în așa chip, precum se întemplă aceasta între state neafirmătoare de drept unul de altul.

„Ministeriile responsabile ale ambelor părți au să elaboreze în înțelegere comună, proiectul amănunțit al convențiunei; au să l' aștearnă fiecare parlamentului respectiv, ear' hotărîrile luate de ambele parlamente au să fie înaintate M. Sale spre sancționare“.

Pe aceste baze au fost așezate rap-porturile economice între Ungaria și Austria de la întemeierea dualismului încoace, reîno-indu-se din zece în zece ani, dar' încă cu o condiție esențială, cuprinsă în §. 25 al suspomenitului art. de lege XII., anume ca: „în Austria va dănui constituționalismul deplin“ și că „la încheierea convențiunei comerciale-vamale se va ajunge prin coope-rarea parlamentului“ austriac.

Deoarece-ce această cooperare a parla-mentului austriac precum e cunoscut și con-statat lucru, nu s'a putut îndeplini; nici după 3 ani 1/2, cât au urmat negocierile pentru a treia reînoire a pactului economic, ear' §. 14 al constituției austriece Ungaria nu vrea să l' recunoască drept surogat sau înlocuitor al parlamentului, pentru aceasta din urmă s'a născut starea așa zisului drept al teritoriului independent vamal, conform §. 68 al art. de lege XII. din 1867, care spune că: „Țeara își rezervă dreptul de a dispune în mod independent, pe cale legală, și toate drepturile în direcția aceasta îi rămân intacte“.

În art. de lege I. din 1898, pro-vocându-se la dispozițiunile legii dualiste, acest drept a fost din nou nu numai accentuat, dar' precum e cunoscut, în ea se zice, că dacă până la finea anului 1898 nu se va ajunge la încheierea pactului pe cale parlamentară și în Austria, guvernul ungar „va lua toate măsurile, fie și numai pe cale administrativă, pentru înființarea vămii separate“ de la 1 Ianuarie anului 1899 încoace.

Dar', în August anului trecut, la Isch-Bánffy a consimțit să se prelungească con-venția actuală până la 1903, adăogându se în „clausula“, că:

„Convențiunea comercialo-vamală se reînoește și după această dată, în mod automat, pe timp nedeterminat, până nu se va fi pronunțat despărțirea economică, între cele două jumătăți ale monarhiei, în mod legal“.

Căci se socotea, că monarhul nici odată nu i-ar da sancțiunea la despărțire.

Formula lui Széll, însă astfel glăsuiește:

„Convențiunea comercială-vamală dăi-nuește până la 1903, negreșit presupunînd, că în Ungaria va fi activată pe calea hotărîrii legislative de sine stătătoare (önrendelkezés alapján), ear' în Austria cu ajutorul §. 14. Astfel desăvîrșită convențiunea comercialo-vamală rămîne în vigoare, în mod automat, până la finea anului 1904, dacă până la acest termen nu se va întempla reînoirea (adeică normală a pactului, precum se facea până acum în 1877 și 1888. R. „Tr. P.“). Dacă însă anul 1904 va trece fără o nouă arangiere (normală. R. „Tr. P.“) a raportu-rilor economice ale ambelor jumătăți ale monarhiei, despărțirea economică între Austria și Ungaria va urma de la sine, fără să fie trebuință a pronunța această despărțire printr'o decisiune vala-bilă a parlamentului ungar“.

Prin urmare, în acest mod era esclusă și ori-ce cooperare, a celui al treilea și suprem factor constituțional, era scoasă din joc sancționarea Coroanei.

Conferența de la H a a g a.

Delegatul Germaniei, profesorul Zorn, a sosit ieri la Haga. El a venit din Berlin, unde se duse să ia avisul guver-nului său asupra chestiunilor din discuție. El a conferat cu Bülow, secretar de stat. Se crede că el are instrucții de a primi proiectul privitor la judecătorile designate. Comisia acestui proiect crede însă, că greutăți nu ușor de învins s'au ivit din partea Germaniei și nici nu se va întruni, până ce Germania nu-și va fi spus cuvîntul definitiv. Comisia înclină pentru o jude-cătorie facultativă. Se crede că conferența nici nu se va disolva fără a fi ajuns la un rezultat în privința aceasta, chiar dacă Germania nu s'ar alătura celor ce vor primi proiectul. E probabil, că nu multe state vor imita în privința aceasta pe Germania.

Criza în Franța.

Waldeck-Rousseau n'a reușit nici el să formeze noul cabinet. Aceasta mai ales din cauza lui Krantz și Ca-simir Perier, cari nu au voit să între în noua combinație ministerială, și n'au voit anume, pentru-că radicalii impuneau lui Waldeck un program prea sever față de generali, cari au jucat rol în afacerea Dreyfus.

Radicalii învinuesc pe Méline, îl numesc trădător și intrigant pentru că dînsul a pus pedecă, mai ales pentru-că a socotit, că astfel ne-puțîndu-se forma nici un cabinet, Loubet el însuși va fi silit să demisto-neze.

Presanaționalistă și monarchistă se bucură de eșecul lui Waldeck. Ear „Libre Parole” scrie, că dacă criza mai ține încă vre-o câte-va zile, corpurile legiuitoare se vor putea întruni eară la Versailles.

Loubet a oferit formarea noului guvern d-lui Bourgeois, care se află la Haga ca reprezentant al Franței în conferența de pace. Pe azi Bourgeois este așteptat în Paris.

Din Bucovina.

Era Bourguignon. Nu a trecut bine un an și jumătate, decând baronul Bourguignon a pășit pentru prima dată pe pământul Bucovinei și s'a instalat în postul de guvernator al acestei țări. Poporul nostru l-a primit cu simpatie, căci de venirea lui se legau pentru noi cele mai legitime așteptări, că a sosit o eră nouă, că volnicile comise față de drepturile noastre vor fi sistate, că persecutarea nelăcetată a neamului nostru se va curma. Am așteptat, că odată cu br. Bourguignon va intra în palatul guvernului bunăvoință față de noi, respect de biserică noastră și respect de instituțiile autonome ale țării; am așteptat, ca domnia legii să fie susținută fără oculte și fără știrbire, pentru-că abuzurile de lege produc nesiguranță, disordine și nemulțumire. Crezusem, că br. Bourguignon vine să schimbe acele raporturi nesuferite.

Am dat atunci uitării conflictele vechi între poporul nostru și guvernul țării, căci viuș n'a fost dorința de a crea alte raporturi, armonice și pline de amicie.

Din cale afară sanguinice ni-au fost așteptările și ne-am înșelat deplin. Grabnic se iviră notele discordante. Astăzi între poporul român și br. Bourguignon e atât de profund abisul, încât punte de apropiere nu mai există.

Sub nici un guvernator poporul nostru nu a primit atâtea lovituri, în intervale atât de scurte și într'un mod politicește atât de brusc, ca sub domnia lipsită de inteligență a br-lui Bourguignon.

Înzădar sunt toate declamațiunile de amicie venite de la el. În viața politică numai faptele vorbesc, și până astăzi nici o faptă nu există, care ar dovedi bunăvoință față de noi, în schimb numai fapte, carl greu ne amenință și sunt pline de ostilitate. Astăzi un glas de indignare resună prin toate părțile Bucovinei locuite de Români. Astăzi br. Bourguignon este privit de omul nefast, care a venit, ca să ne desființeze ca națiune română.

„Patria”.

Vestim în același timp, că și cele două numere din urmă ale valorosului ziar din Bucovina au fost confiscate, așa că de Rușaliu numărul, din care reproducem șirele de mai sus, este mai mult alb, în care însă cuvântul „confiscat”, spune mult. Până și din noutățile zilei și din foiță s'a confiscat.

Puterea Republicei.

Va fi având Republica multe scăderi, e fapt însă, că în Franța în anul din urmă nici cele mai sus puse persoane nu au scăpat de urmăririle justiției, dacă au căzut în păcat. Dovadă condamnarea lui Eiffel, Lesseps și alți panamisti.

Ear' cât despre stabilirea ori-cărui hatâr, dovadă e următoarea întâmplare:

În anul 1884 Waldeck-Rousseau era ministru de interne și venise la Lyon în afaceri oficiale. Într-o zi înainte de amiază cinci trenuri-express plecară unul după altul de la Lyon spre Paris: Trenul de Turin, de Nizza, de Marseilla, trenul de Geneva și cel de Lyon. Aceste trenuri în intervaluri de câte 15 minute se urmau unul pe altul. În cele patru dintăiu însă suirea nu e permisă în Lyon și la gările următoare, fiind-că aceste patru trenuri sunt rezervate pentru călătorii, carl vin din depărtați mai mari. Ministrul Rousseau, însoțit de prefectul districtului Rhone, tocmai atunci păsă pe peronul gării Lyon, când intra în gară trenul accelerat de Geneva. În Franța numai presidentului republicei i-se dă vagon separat; ministrul Waldeck-Rousseau trebuia deci să se mulțumească cu un singur cupeu gol, în care se și așeză împreună cu prefectul său. E de notat, că în Franța ca republică — miniștrilor nu li-se dă nici bilet gratuit.

Călăuzul, văzând biletul de la stațiunea Lyon, rugă pe ministrul să se dea jos și să aștepte încă un pătrar de oară, până ce adevărat are să plece proximal tren special al Lyonului: — Cu acesta poate să călătorească, însă cu cel de Geneva nu! Prefectul însă, voină să împlinească voia șefului său, se duse la șeful gării și îi zise:

— Ministrului de interne doar' tot îi veți îngădui să călătorească cu acest tren până la Paris!

— Asta nu se poate! — răspuse șeful gării. — Aceasta o oprește ordinaul nostru!

— Dar eu îți poruncesc — replică cu furie prefectul, — ca cu acest tren să duceți pe ministrul!

— D-Ta așa-dar' recuizezi paragraful? — întrebă severul șef de gară.

— Da! — răspuse prefectul.

— Atunci între noi toate sunt în ordine! — încheiă discuția șeful de gară, și ministrul Waldeck-Rousseau plecă cu trenul de Geneva, mulțumind prefectului pentru intervenția lui binevoitoare.

Această grăbire de 15 minute însă l-a costat mult pe ministrul Waldeck-Rousseau: portofoliul de ministru, mandatul de deputat și punerea sa la o parte pe 15 ani; ear prefectul fu rămovat din post.

Șeful gării de Lyon adevărat numai decât a făcut arătare despre incident la direcția trenurilor, și casul a ajuns în publicitate. Waldeck-Rousseau a fost interpellat în cameră, și într-o zi fu silit să abdică de toate dignitățile sale, ear' șeful gării din Lyon primi o coroană de aur și fu avansat foarte repede, în timp ce prefectul își perdă chiar și dreptul la pensie, ear în cele din urmă se sinucise.

Acesta a fost sfârșitul primului rol de ministru al lui Waldeck Rousseau.

NOUTAȚI

Arad, 21 Iunie n. 1899.

Părechea imperială a Rusiei, după cum se vestește din Petersburg, negreșit va visita anul viitor expoziția dela Paris. De asemeni se vor duce și la Viena, Roma și Neapoli.

Examenul din Religione și cântarea bisericăsească s'a ținut la școalele comunale și de stat din Tor.-Petroveselo în 10 Iunie n. dela 8—10 oare p. m. De față au fost Prea On. Domn T. Mică, protopop, însoțit de domni preoți P. Murgu și I. Neagoe; rezultatul a fost foarte bun, ceea-ce numai spre onoare poate servi d-lor preoți, eară Prea On. Domn protopresbiter toată lauda i-se cuvine pentru interesul ce arată în tractul său.

Un jude regesc osândit. Foile din Pesta aduc știrea, că subjeudele reg. Boday Auréli dela judecătoria cercuală din Eger a fost osândit la 10 luni de temniță din partea tribunalului de acolo. Osânditul jude este încă om tinăr, dar' acusat pentru o sumedenie de abuzuri. Eată numai una din acestea: Odată un individ Grosz din Kápolna s'a prezentat la dînsul, ca să-și facă pedeapsa de câteva săptămâni de temniță, co i-se dictase prin sentință judecătorească. Pentru suma de 24 fl. însă ju-

dele Boday l'a dispensat de pedeapsă și l-a trimis acasă. Cunoscut astfel despre „inima sa bună”, Boday adese-ori era vizitat de asemenea musafiri.

Hoția dela Kaposvár. În cauza furtului săvârșit de cassarul Ungváry Károly la banca „Somogygyei Takarékpénztár” poliția din Kaposvár a încheiat cercetarea, dar' de urma hoțului încă nu s'a dat. S'a constatat, că hoțul de multă vreme se pregătia pentru acest furt, ceea-ce i-s'a înlesnit mult și prin împregiurarea, că dînsul era un bun mecanic și foarte adese-ori se ocupa cu ușile casselor de bani. Odată, fiind stricată lăcata unei cassette, a comandat mai multe chei de probă la lăcătușul Zsupán, ear' mai târziu însăși direcția băncii a însărcinat pe Ungváry să nimicească aceste chei. El însă le-a păstrat la sine și de acestea s'a folosit la săvârșirea furtului. E interesant, că hoțul cassar a mai lăsat în casă 14.000 fl., carl se aflau în bancnote de 5 și de 10 fl.; luând cu sine numai cele de 1000 și de 100 fl. La plecare hoțul fugit a fost însoțit până la gară de soția sa și de cei 8 fi ai săi, cărora li-a lăsat numai o sumă de 205 fl.

Încă o hoție în Budapesta. Din capitala Ungariei se vestește, că un domn funcționar de acolo cu numele Boldogh Gyula după ce în curs de vre-o cinci ani a defraudat mai multe sume din bani, ce îi erau încredințați, a luat-o la sănătoasă și s'a sinucis într-o pădure. În niște scrisori, ce le-a adresat părinților săi și unei cunoscute, sinucisul hoț recunoaște, că cinci ani de-e rëndul a furat, fără-ca să i-se descopere crima. Acum însă, de frica controlului ce se pornise, hoțul Boldogh a fost silit să-și curme viața. Se crede că suma defraudată este considerabilă.

Ciclone și grindină. Timpul din luna Iunie a fost un pericol pentru sămănături și pentru pomături. Pe lângă rețeaua atât de păgubitoare în acest timp, — furtun și grindină au bătut în foarte multe părți ale țării, umplând de groază mai ales pe bieții plugari. Acum se telegrafează din Oradea-mare, că Lună, a doua zi de Rosalii, un adevărat potop s'a descărcat asupra unor ținuturi din Bihor, mai ales însă comuna Sâmbățag și împregiurimea ei au fost de tot greu încercate. Erumpere de nori, ciclone și grindină în timp de câteva minute au nimicit totul din hotarul acestei comune. Furtuna atât a fost de sălbatecă, încât a scos pomii din rădăcină, a nimicit o mulțime de vite și a ruinat mai multe case. Câmpul a fost acoperit cu totul de grindina căzută în mărimea nucilor. Sămănăturile și poamele sînt cu deservire nimicite. Desperația oamenilor e neapasă.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI”.

ULTIMELE SCRISORI ALE LUI

JACOPO ORTIS

(25)

Traducere de

LUCRETIA RUSSU ȘIRIANU.

27 Maiu.

Mă gândesc adeseori: este dară adevărat, că acest chip ceresc de inger trăește la noi în lumea noastră comună? Apoi aproape mă tem, că m'am îndrăgostit într-o creațiune a fantasiei mele.

Și cine n'ar fi iubit-o; chiar fără noroc? Unde este omul, care ar fi așa de fericit, să voesc a-mi schimba starea de plâns cu a lui? — Dar' pe de altă parte, cum pot fi eu călăul propriei mele ființe, în cât să mă torturez — și nu recunosc eu? n'am recunoscut eu tot-deauna? — că mă torturez fără speranță? — Poate că la ea

e numai o anumită mândrie de frumusețe ei și chinurile mele — și nu mă iubeste; poate îi inspiră milă. Dar' sărutarea ei di vină, care-mi tremură încă pe buze și îmi stăpânește toate gândurile? Lacrimile ei? totuși, ah, după un scurt moment îmi sbură din brațe; n'a mai îndrăsnit să se uite în ochii mei. Seducător? eu? — și dacă îmi trec prin suflet acele cuvinte teribile: Nu voi fi în veci a ta! devin turbat și mă revolt contra unei crime sângeroase. — Nu tu, tu fecioară nevinovată, eu singur m'am găndit la trădare; și cine știe, poate aș fi adus-o la îndeplinire.

O, numai o sărutare încă dela tine, și apoi lasă-mă pradă visurilor și nebuniei mele dulci! Vreau să mor la picioarele tale; dar' cu totul al tău, și cu conștiința, că te-am lăsat nevinovată, — dar' și nefericită.

Dacă nu-mi poți fi soție, mă vei petrece cel puțin la mormânt. Nu, nu! Miseria acestei iubiri nenorocite să cadă numai asupra mea. Vreau să plâng o vecinicie, dar' cerul, dragă Teresa, nu va voi, ca să fi multă vreme nenorocită din cauza mea. — Totuși de astă-dată te-am pierdut, și chiar tu singură fugi de mine. O, de m'af fi iubit cum te iubesc eu! Și totuși, Lorenzo,

mă mângăiu, când în această îndoială sarbădă, în aceste chinuri mai cer sfat dela rațiune; mă mângăiu, cu vorbele: Nu ești nemuritor. Așa-dară, vom suporta, și până la sfârșit — apoi tot voiu părăsi iadul vieții. Mie-mi ajunge. Cu aceste gânduri îmi rid de soartea oamenilor, și chiar de Dumnezeu atotputernic.

28 Maiu.

Adeseori îmi închipui sfârșitul lumii, și cerul și soarele și marea, toate sferile, în nimic. Dar' dacă și în mijlocul ruinelor generale încă odată — numai încă odată aș pute-o strînge pe Teresa în brațe, aș provoca nimicirea creațiunilor!

29 Maiu des dedimineață.

O iluzie! De ce, când sufletul meu visător e în paradis și Teresa lângă mine și suflarea ei pe buzele mele, — de ce trebuie un minut în urmă să mă găsesc din nou în mormântul pustiu? O de nu s'ar fi ivit, sau de n'ar fi sburat nici odată aceste momente fericite!

Azi noapte am simțit mâna, care a smuls-o pe ea dela peptul meu. Mi-se părea că aud din depărtare suspinele ei; dar'

perina mea înmuiată de lacrimi, pîrul meu asudat, respirația grea, întunecul des și mut — toate, toate îmi strigau: Nenorocitul, tu aiurezi! — Plin de spaimă și de dor mă svircoliam în pat și îmbrățișam perinile, și căutam din nou să mă arădesc și să mă torturez.

Dacă m'af vedea, cum rătăcesc prin munți palid și tăcut, căutându-o pe Teresa și temându-mă totuși s'o găsesc; de ai vedea, cum adeseori vorbesc cu mine însumi, cum o strig, cum o implor și pe urmă răspund propriei mele voci; cum în sfârșit, istovit de arșița soarelui, mă arunc sub o tufă și adorm și fantasez; — cum adeseori o salut par'că aș zări-o, și-mi închipui c'o îmbrățișez și o sărut — și pe urmă ea dispăre și ochii mei se țințesc în abisul unei stînci!

Da, da, trebuie să se sfîrșească odată toate.

Un complice al lui Lucheni în Ungaria. Criminalul anarhist Lucheni, asasinul împărătesei-regine Elisabeta, în timpul din urmă s'a mai îmbălbantit între zidurile temniței. Cu privilegiul interogatorului, ce i s'a făcut în zilele din urmă, a spus, că un complice al său, care a pregătit arma ucigașă, este un anarhist italian și petrece în Ungaria. Poliția din Șvizzera a avisat despre aceasta pe ministrul unguresc de interne, care a și recercat pe toate autoritățile din țară, ca să caute și să pună mâna pe primejdiosul anarhist.

Boala de porci din nou s'a ivit în două locuri în comitatul Aradului, anume: la Ghioroc și pe pusta dela Almás—Iratos.

Altă catastrofă pe mare. Aproape în fiecare zi ni-se semnalează câte-o catastrofă pe mare. Astfel acum vaporul „Mauritius” s'a ciocnit altădată cu vaporul german „Ortushof”, care s'a scufundat. S'au înecat în mare 10 mateloți. Căpitanul și 8 alți mateloți au fost scăpați de personalul de pe „Mauritius”.

Cas de moarte. Alexandru Popoviciu, notar în pensie și casar la casa de păstrare din Oravița, a reposat luni, în 191. c. n. în vârstă de 62 ani. Inmormântarea i s'a făcut în 21 Iunie st. n. în cimitirul din Greovaș. — Fie-ți țărina ușoară!

Neolog. Ni-se vestește următorul cas de moarte: Subscriși cu inima trântă de durere aduc la cunoștință, că prea iubita lor Silvia Bichicean, născ. Ardelean, după un morb greu și lung, provăzută fiind cu sfintele Taine, și a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Vineri, în 4/16 Iunie a. c., în al 25-lea an al etății sale și al 6-lea al fericitei căsătorii. Rămășițele pământești ale prea iubitei repozate se vor depune spre vecnică odihnă Sâmbătă în 5/17 Iunie a. c., la 4 oare d. a., în cimitirul gr. or. român din loc. Nereu la 4/16 Iunie 1899. Fie-ți țărina ușoară și amintirea vecnică! Silviu Bichicean, garoch, ca soț. Valeriu Bichicean, ca fiu, Ioan și Axenia Raica, ca părinți. Cristofor și Alexandra Bichicean, ca socri. Ioan, Aurel și Pavel Raica, ca frați. Atanasie și Aurelia Suciu, Eremie și Iulia Popoviciu, ca cumnați.

Un general arestat. Mai zilele trecute generalul italian Giletta, bănuț de spionaj, a fost deținut în Nizza din partea pășitorilor de graniță francezi. „Tribuna” din Roma provoacă acum pe guvernul italian, ca să pretindă cu toată energia grabnica eliberare a generalului, dovedită fiind nevinovăția lui. Familia Giletta este o familie patriciană din Nizza. Un nepot al generalului, care fusese căpitan în armata franceză, a fost constrins să iasă din armată, timbrat fiind de *irredentist*. Generalul Giletta a fost deținut pentru faptul, că a făcut o călătorie prin valea Baro până la Pogetto. Pe întreaga linie aceasta nu se află nici o singură întăritură franceză; ba tocmai în aceste regiuni mai mulți ofițeri italieni își au domeniile lor. Arestarea generalului Giletta este o insultă pentru armata italiană.

Din viața lui Puskin. Se știe, că marele poet al Rușilor, Puskin, care în toată viața sa a fost un mare amator al libertății, un nelpăcat dușman al prejudecăților și al convențiilor, — a murit în urma unui duel. S'au scris multe despre acest duel, însă până acum mai multe neadevăruri, decât lucruri adevărate. Mai zilele trecute — din incidentul sârbărilor jubileare săvârșite în întreaga Rusia, — Charles Laurent, sub titlul „Sărutul negru”, a publicat date interesante, ca antecedente ale acestui duel. Expunerile sale — zice Laurent — și-le-a luat dintr'un izvor, care lutru toate confirmă adevăritatea acestora. Din istorisirile lui Laurent estragem aci următoarele:

Puskin s'a căsătorit la anul 1831 cu Natalia-Nicolaevna Gontcharon cu care cățiva ani a dus o viață fericită. În scurtă vreme însă, prin noul său amor, tinăra femeie puse capăt fericirii conjugale, îndrăgostindu-se de însuși cumnatul său, baron George

Anthes. Acest baron, care luase de soție pe sora Nataliei numai cu scopul, ca să poată fi și mai aproape de cumnata sa, nu și-a mai bătut capul nici cu soția sa, nici cu amorul lui Puskin, ci începu relațiile neiertate cu soția marelui poet. După istorisirea lui Laurent, — Puskin a descoperit acest lucru în chipul următor: Intr'o seară soția lui Puskin a avut o lungă convorbire cu baronul Anthes la casa poetului. Gelosia lui Puskin era veche și întemeiată; poetul însă voia să fie pe deplin convins despre aceasta. Ii veni o idee. Se sculă de pe scaun și, sub pretext că îndreaptă lampa ce tocmai fumega, își mănji mâna cu funinginea lămpii și o stinse. Rămânând în întunec, poetul cu mâna sa negrită de funingine, netezi amabil obrazul soției sale și eși afară, lăsând împreună și în întunec pe cei doi amoresați. Puțin după aceea poetul se reîntoarse cu o luminare aprinsă și văzu acum negrită și fața baronului Anthes. — Cei doi amoresați își deduseră adevă un scurt sărutat, care fu tradat de funinginea lămpii. În urma acestei întâmplări, la 27 Ianuarie 1837, Puskin avu duelul cu baronul Anthes. Cel dintâiu a puscat baronul, și în urma împușcăturii poetul căzu la pământ, coțând un țipet ascuțit.

— Duelul încă nu e terminat! exclamă Puskin adversarului său, — rămâi numai pe loc! și, ajutat de martorii sei, dete și el o împușcătură, rănind pe baronul la brațul stâng.

— Murit-a? — Întrebă Puskin.

— Nu! — răspuse unul dintre martorii baronului.

— Păcat! — exclamă poetul cu amărăciune și la moment își perdu simțirile.

La două zile după aceasta poetul era mort.

Concert și teatru în Lipova. Corul bisericesc român gr. or. din Lipova, condus de învățătorul Iuliu Putici, a dat luni, a doua zi de Rusaliu, un concert împreună cu reprezentațiune teatrală și cu joc în pavilionul berăriei de acolo. Succesul a fost satisfăcător.

ULTIME ȘTIRI

Rară mistificare.

Correspondentul din Viena al lui „När. Listy” telefonează cu data de 19 c. ziarului său următoarele:

Toate ziarele de azi anunțau, că au sosit aci ministrul-president ungar Széll și ministrul de finanțe ungar Lukács, pentru a urma negocierile cu ministrul de finanțe cisleitan Dr. Kautz și cu Banca austro-ungară privitor la deservșirea pactului.

În urma acestei știri au venit la ministerul ungar a latere din Bankgase numeroși oameni politici și alte notabilități, unde însă, spre cea mai mare mirare a lor, au aflat, că nici un membru al cabinetului ungar n'a sosit la Viena, ba că nici chiar n'au anunțat venirea lor aci.

În ce mod informațiunea aceasta s'a strecurat în foi, nu este până acum constatat.

„Neue Freie Presse”, care vrea să întreacă pe toate concurențele ei, afirma chiar la sfârșit, ca adaosul său propriu, că Széll a fost primit în audiență particulară de către monarh; și știa deja înainte a spune despre ce au negociat miniștri ungari.

Eacă în ce măsură se poate pune crezământ pe informațiunile „foaiei celei mai bine informate din monarhie.”

München, 21 Iunie. Correspondentul d'acici al ziarului „Frankfurter Zeitung” află, că în vara aceasta domnitorul Germaniei, al Austriei și principele regent al Bavariei se vor întâlni la Reichenhall.

Atena, 21 Iunie. Se fac mari pregătiri aici pentru un pelerinagiu la Roma. Acesta este întâiul pelerinagiu religios al grecilor la Roma.

In Balcani. Filipopol, 21 Iunie. După știrile sosite aci nu se confirmă știrea dată de un ziar din Berlin, că la Dubrița ar fi năvălit în Macedonia o bandă bulgară compusă din 109 inși.

In schimb e adevărat că mai multe bande mici, numărând în total vr'o 40—50 inși au reușit a sparge cordo-nul militar bulgar, îndată ce fusese înființat. Soldații bulgari trăgeau din puști, dar năvălitorii nu răspunsă cu pușcături. Nici soldați turci n'au fost în stare să oprească pe bandiți.

Prăvălie și cârciumă, într'o comună românească de sub podgorie, se dă în arândă. Doritorii să se adreseze administrațiunei ziarului „Tribuna Poporului”.

Se află de inchiriat un local potrivit pentru prăvălie în mijlocul satului, constător din 2 chilii pentru șezut cu toate apartamentelor lor; o-sebit de acestea o odaie mare pentru prăvălie (dughian) care are intrarea pe din afară.

Doritorii să se adreseze la subscrisul: Bătrîn Flore, în O. Fazekas Varsand, p. u. Uj Szt-Anna.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe Quart. III respective semestrul II. 1899 la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an fl. 10.—
Pe 1/2 an „ 5.—
Pe 1/4 an „ 2.50
Pe o lună 1.—

Pentru România și străinătate.

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foarte pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaos popular de 4 pagine.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.”

Economie.

Grâne.

20 Iunie.

		Arad:	B.-Pesta:
Grâu	Iunie	fl. 8.30—8.50	fl. 9.80
	Oct.	„ — „	8.64
Cucuruz	Iunie	4.15—4.20	4.68
	Iulie	„ — „	4.72
Orz	— „	5.70—5.80	—
Săcară	Iunie	6.40—6.60	7.80
	pe Octom.	„ — „	7.79
Ovăs	Iunie	4.60—4.80	6.00
	Octom.	„ — „	5.89

Cursul pieții din Arad.

Din 19 Iunie n. 1898.

Hartie-monetă română	Cump. fl.	9-47	vând	9.51
Lire turcești	„	—	„	—
Imperiali (15 R. aur)	„	18.90	„	19.—
Ruble rusești 100 a	„	126.—	„	127.—
Galbeni	„	5.58	„	5.62
Napoleon-d'or	„	9.48	„	9.55
100 Marce germane	„	58.50	„	58.92
Livre sterling	„	11.90	„	12.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

19 Iunie.

Ungare; greutate:			
bătrâne 320—380 kg.	42—42.5	cr. p.	kg.
tirere 320—390	44—44.5	„	„
„ 250—390	44—45	„	„
„ până 250	45—46	„	„
mijlocie 240—260	47.5—48	„	„
Române	—	„	„
sârbești	44—46	„	„

Spirt:

19 Iunie.

Spirt rafinat; cu toptanu	55.50
„ „ cu micu	56.50
„ brut cu toptanu	54.50
„ „ cu mic	55.50

Păstăioase:

Fasole boabe mari albe și rot.	fl. 6.50—7.—
„ „ cenușii	7.25 7.75
„ „ colorate	5.75 6.—
Linte	10.— 16.—
Mazere pentru fert . . .	11.— —.—
„ „ aurăpita . . .	17.— —.—
Macu	31.— 33.—

Fasole albă s'a vând. cu fl.	6.50—7.— 100 kl.
„ boabe rot.	7.25—7.75 „
Linte fără gârgărire „	10.—16.— „
Mac	31.—33.— „
Mazere	11.—17.— „
Semânță de cânepă „	—11.50 „
Chim	—28.— „
Unsoare de porc „	52.— „
Slănină „	43.50—46.— „
Prune 80/85 bucăți bosniece	fl. 12.75
„ 95/100 „	10.50
„ 115/120 „	9.50
„ 80/85 „ sârbești	12.50
„ 95/100 „	9.1/2

Semințe:

Trifoiu roșu: „	98 „ 37.—43.—
Lucernă: ung. „	„ „ 40.—43.—
„ ital. „	98 „ 45.—47.—
In, după calitate . . .	10.50—11.—
Ulei de napă	33.—
Petroleum american rafinat	fl. 22.50 100 kl
„ rusec „	20.— „
„ de Orșova „	19.— „
„ de Brașov „	18.— „
Spirt grob pentru rafinat	fl. 16.50—16.75
Lână: de vară	fl. 90.—92
„ vânăta	90.—93
„ albă	108.—114

Pei lucrate:

prima Einsatz-Terzen 10—13 Kl	fl. 138.—142
„ 14—20 „	143.—148
„ Zweisatz „	20—22 „ 133.—135
„ Dreisatz „	22—24 „ 140.—142
„ „	25—26 „ 143.—145
„ „	26—30 „ 145.—146
„ de bivol „	28—32 „ 142.—144

Editor: Aurel Popovici-Barclanu.

Redactor responsabil Ioan Russu Șirliann

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Visări, novelete

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu potretu autorului.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țigănilor, cu potretu autorului.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Căntece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand

Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătanești, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu potr. autorului.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.

Nrele viitoare: Din Istoria Bănatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inflințarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.

Direcția.

Conferințele învățătorești, este titlul unei cărți de 212 pagini apărută în tipografia archidieceșană din Sibiu. Conferințele învățătorești din archidieceșana ortodoxă română a Transilvaniei ținute în 18/30 și 19/31 August 1898 sunt publicate de comisarul consistorial. La sfârșit se află trei lucruri mai bune și anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului.” „Istoria naturală în școala populară” și „Remunerațiunile și pedepsele în școală”!

Bibliografie. A apărut „Foia pedagogică,” cu următorul cuprins: Disciplina, cu devotamentul și iubirea în serviciul educației (Urmare și fine), de Ioan Darius. — Modele de lecțiuni: Aerul, elasticitatea lui, de C. Gr. — Informațiuni: Instrucțiune cu privire la cuincuenali. — De ale reuniunilor învățătorești. — Mulțămii. — Felurimi.

A apărut nrul 27 din „Floare Albastră” cu următorul sumar:

Pandurul, C. Sandu. Cântec bohem (poesie, St. O. Iosif. Din Corsica, I. Duscian

Cântecul isvorului (poesie). Sîn-Petreaul Note din țeară, S. Voinea. Glas de corn (poesie), D. Nanu. Funcționari... (schită. Safire's ochii tîi (din Heine). I. Neamtu. O carte nouă, Marie Rz. Rubrică veselă Lumpatius. Criminalitate și socialism, Alfred Fouillée Crochiuri din țeară, Snoave Ecouri literare și artistice. etc. etc.

Carte de bucate

A apărut în „Biblioteca noastră”

Poftă bună!

Carte de bucate de Zotti Hodoș Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere, peste 600 de rețete și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și modernă. Această carte să poate întrebuița în ori-ce gospodărie românească. Partea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, Ciorbe, arsiete postate, rosoluri, aspiciuri galantine, fripturi naționale și franțuzești, torte, parfouri înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

Prețul 70 cr. plus porto 5 cr. se afla de vânzare la Dna Zotti Hodoș. Caransebeș.

„Revista Ilustrată”, în nrul 1 din anul al doilea are următorul bogat sumar:

După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos, Cântec. Poezie de G. Coșbuc. Ornatele (Odaidele) preoților idolatri. Tipuri de S. P.

Simonu. Când te vîd. Poesie de Nițu Din propria ei putere. Novelă de G. Simu.

„Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele” este titlul unei broșuri, ce a apărut la institutul tip. „Minnerva” din Orăștie, edată de d-nii: Iosif Tabăcariu și Ilie Turdășan.

Prețul 10 cr. Doritorii a o avea, să grăbească cu procurarea.

A apărut „Aritmetica generală și specială” de Teodor Ceonțea prof. preparandial. Aritmetica menită preparandiilor (școalelor normale), școalelor comerciale și medii, cum și al tuturor privaților, costă 2 fl.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr.

Cea dintăiu se poate procura dela Tipografia Diecesană, din Arad, cea de a doua dela Tipografia „Aurora” din Gherla.

A apărut „LITURGIA sfântului Ioan Crisostom” de Nicolae Ștef, Inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adaus de cântări naționale. — Prețul unui exempl. 4 fl pentru preparanți 2 fl 50 cr. plus 10 cr. porto postal, ear' legat cu firme 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop”.

149 szám.
1899.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1898 évi 14023 számú végzése következtében Truța Pèter aradi ügyvéd által képviselt „Victoria” takarékpénztár javára Herbei Miculăe hódosi lakos ellen 450 frt s jár. erejéig 1899. évi január hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 820 frtra. becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, tehének, borjúk, lószekér, 13 szekérnyi széna, szin, kalna és olajkészítő felszerelés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a n. buttyini kir. járásbíróság 1898. évi V. 348/1 számú végzése folytán 450 frt tökekövetelés ennek 1899 évi június hó 10 napjától járó 6% kamatai $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 52 frt 35 kiban bírósággal már megállapított költségek erejéig Hodoson, adós lakásán leendő eszközzésére 1899. évi június hó 28 napjának d. e. $\frac{1}{2}$ 12 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt N.-Buttyin, 1899. évi június hó 14-én.

Klausner Jakab
kir. bír. végrehajtó.

340 1—1

Salon de friserie român Mihail Miloș

în plața Tököly alături cu seminarul rom.

Recomand Onoratlui public român salonul meu de friserie, ras, tuns etc.. Serviciu prompt și de o absolută curățenie.

Rog pe Onor. puolic român din loc și giur a mă încurajia, ca pe un începătoriu, cu vizitele sale. Abonamente încă primesc cu luna sau cu carta de abonament.

Prețuri foarte moderate.

Cu stimă

Mihail Miloș

friseur.

339 3—1

LICITAȚIUNE.

Pentru edificarea școalei din Toracul-mic, se eserie concurs de licitațiune cu ofert închis.

Prețul de exclamare: 3410 fl. 47 cr. v. a.

Planul, preliminarul speselor și condițiunilor, se pot vedea la oficiul parochial din loc, unde reflectanții vor avea a-și trimite ofertele timbrate și sigilate însoțite de vadiul cu 10% până în 1 Iulie st. n. 1899 inclusive, căci cele întrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Ofertele se vor desface în prezența comitetului paroch. în 2 Iulie st. n. 1899 la 8 ore a. m. în localitatea școalei legându-se imediat contractul oferentului cel mai ieftin, fără licitație verbală.

Toracul-mic 7/19 Iunie 1899.

V. Petroviciu,
paroch-președinte.

342 1—1

Petru Mihail,
inv. și notar la comitet